

## KAREL ČÁP

Karel Čáp se narodil roku 1942 v pražských Vršovicích. Z války si toho mnoho nepamatuje, protože v době jejího trvání byl malé dítě. Jedna z jeho mála vzpomínek na tuto dobu je, že bydleli kousek od německých kasáren. Viděl tedy občas nacisty pochodovat před domem. Po konci války zůstal v Praze a na komunistický převrat nemá příliš mnoho vzpomínek. Pamatuje si ale, že kolem roku 1949 slyšel v rádiu o politických procesích. Vybavuje si strach a manipulaci, která fungovala tak, že projevy byly agresivní, lživé a přehnaně vyhocené. Nevzdělaný člověk snadno nabyl dojmu, že ten, o kterém se v projevu mluví (tedy politický vězeň), opravdu udělal něco špatného – i když tomu tak nebylo.

Roku 1955 se rodina pana Čápa stěhuje na Kladno, protože jeho otec tam získává práci. Pan Čáp si vzpomíná na tehdejší rivalitu mezi Kladnem a Prahou, respektive mezi tamními obyvateli. Díky této nevraživosti pro něj vůbec nebylo snadné získat v Kladně nové přátele. Pamatuje si hádky mezi jeho dědou a tátou kvůli tomu, že táta vstoupil do KSČ. Děda komunisty nesnášel, přestože pocházel z dělnické třídy. Za nejisté politické situace pan Čáp vystudoval základní i střední školu a roku 1961 nastupuje na vysokou školu - Strojní fakultu Českého vysokého učení technického v Praze.

Blíží se první volby pana Čápa, kterých se nechce zúčastnit, protože nesouhlasí s politickým režimem. Jeho matka to nese těžce, protože ví, že by z toho byly obrovské problémy. Kvůli velkému nátlaku nakonec k volbám jde. Jsou šedesátá léta a na vysoké škole pan Čáp pociťuje uvolnění politických vztahů i nálady mezi lidmi. Lidé začínají malinko projevovat své politické i jiné názory. I přesto diskuze není úplně povolena. Pan Čáp cítí, že by se mohlo něco změnit. Roku 1966 pan Čáp ukončuje školu a nastupuje do svého prvního zaměstnání v dopravního podniku. Tam se v té době řeší hlavně otázka podzemních tramvajů, které by jezdily částečně nad zemí a částečně v tunelu. Je to hodně konzervativní podnik, a to se panu Čápovi nelíbí. Vzpomíná také na to, jak nemá, co na práci. V pracovní době si záměrně četl noviny tak viditelně, aby si ho někdo všiml a konečně mu zadal nějaký opravdový pracovní úkol. Pan Čáp navrhuje různé menší změny. Nic však neprochází, nic není schváleno, vše je příliš „pokrokové“, a tak se pan Čáp rozhodne po vojně odejít.

Nastupuje vojenskou službu a poměrně rychle zde získá vysoké postavení. Je mu nabídnuta práce u tajné policie. Tu ale okamžitě odmítá. Po vojně pan Čáp opouští práci v dopravním podniku. A to již přichází rok 1968 a vpád vojsk Varšavské smlouvy na území Československa. Už noc

před tím jsou slyšet divné zvuky. Pan Čáp si pamatuje cestu do práce (tehdy ještě do dopravního podniku), kdy musel jít přes most, na kterém, oproti jiným dnům, nejezdily žádné tramvaje. Tváře vojáků mu připadaly zvláštní. Někteří vypadali, že ani pořádně neví, kde jsou a co dělají. Někteří dokonce vypadali, že z toho, co dělají nemají ani malinko dobrý pocit, a že se za to stydí.

Po roce 1968 přicházejí tvrdé normalizační změny. Pan Čáp nastupuje do výrobního podniku jako plánovač výroby. Budova podniku těsně sousedí s pankráckou věznicí. Potkává tam mimo jiné i politické vězně. Někteří vězni po něm chtějí, aby jim do vězení propašoval nějaké věci. V práci měl pan Čáp plánovat výrobu, proti čemuž v pozdějších letech silně vystupoval a snažil se nesmyslné plánování omezit. Pamatuje si, že řediteli závodu za účast na demonstraci zatkli syna a zavřeli ho právě do věznice na Pankráci. Ani v tomto zaměstnání nebyl pan Čáp spokojený, byl čas na změnu. Přihlásil se do konkurzu na nové zaměstnání. Vstoupil do firmy INORGA-Ústav pro automatizaci řízení v průmyslu, kde pracoval s prvními počítači u nás. Plánoval na nich a programoval je. Byl také systémovým analytikem. Byl v jedné z prvních firem, která plánovala na počítačích. Po nějakém čase firma dokonce koupila nový počítač. Během této doby si také pan Čáp začal dopisovat s kamarádem z Nového Zélandu. Ten mu dokonce nabídl pomoc s emigrací, ale pan Čáp nakonec po dlouhém váhání odmítl. Po tentokrát poměrně dlouhé době strávené ve firmě INORGA s počítači se pan Čáp nakonec i odsud rozhodl odejít.

Jako blesk z čistého se nebe se pak jevila pozvánka na předsednictvo federální vlády, kterou pan Čáp obdržel roku 1984. Vysoce postaveným komunistům totiž začalo docházet, že jejich ekonomika se začíná pomalu, ale jistě rozpadat. Najali proto odborníky, kteří měli pomoci ke zvládnutí této situace. Panu Čápo (který nabídku přijal) se jako hlavní problém jevilo to, že se vše centrálně plánuje. Navrhoval proto, aby podniky (menší i větší) dostaly větší volnost a nebyly tolik svazovány různými „organizacemi“. Chtěl dokonce, aby plánovací komise zanikla úplně.

Na konci komunistické éry v Československu pak ještě pan Čáp vystoupil v plzeňských závodech ŠKODA, kde svou vizi přednesl co nejkonzervativnějším způsobem. I přesto ministr, který tam byl přítomen, velmi ostře, emotivně vystoupil a ve zkratce řekl něco jako, že dokud on bude ministrem, tak se tohle nestane (za nějakých 14 dní už ministrem nebyl). Pan Čáp vzpomíná i na schůzku s generálním tajemníkem ÚV KSČ, Jakešem, který se se všemi odborníky sešel a byl „otevřený“ novým věcem úplně stejně jako pan ministr. Což je paradox, protože komunisté sice chtěli

a potřebovali, aby ekonomika přežila, ale rozhodně nechtěli nic měnit! Pan Čáp musel kvůli nátlaku vstoupit do KSČ. S myšlenkami KSČ však nesouhlasil a ve straně nebyl aktivní. Kvůli jeho prosazování změn se pak o něm „šuškalo“ až na nejvyšších postech KSČ.

Pak přišel 17. listopad 1989 a komunismus padl. Pan Čáp prý už ani nevěřil, že by se toho mohl dožít. Hned si představoval, jak bude moci provádět změny, které dosud nemohl a přiznává, že to byla trochu naivní představa. Ale něco z jeho plánů se přece jen uskutečnilo. Tak například plánovací komise skončila. Po rozpadu Československa na ČR a SR se pan Čáp pomalu přesunul z federální vlády k vládě ČR. Měl na starosti dokonce i privatizaci. Říká, že si je vědom mnoha afér okolo privatizace. Dodává však, že on sám si ničeho podezřelého nevšiml, a že tam, kde byl on, proběhlo vše v pořádku.

Opět však přišel čas na změnu. Pan Čáp nastupuje do nového zaměstnání, tentokrát se stává ředitelem pro lidské zdroje v cementárně. V rámci své práce jezdí i na zahraniční služební cesty. Nakonec pan Čáp opustil i toto zaměstnání, aby se věnoval svým zálibám, rodině a odpočinku. Toto je životní příběh pana Karla Čápa.

Jeho vzkaz zní: **„Člověk by se měl pořád učit, protože nikdy neví dost na to, aby už se nic nového nemohl dozvědět.“**

(životopis zpracoval Lukáš Milota)